

2071
M.A. (Economics) Second Semester
MAECO-204: Public Finance
(In all mediums)

Time allowed: 3 Hours

Max. Marks: 80

NOTE: Attempt five questions in all, including Question No. I which is compulsory and selecting one question from each Unit.

x-x-x

I. Write short note on any ten of the following in about 25-30 words each:-

- a) What is private Finance?
- b) What are public goods?
- c) Explain positive externalities.
- d) Elucidate the concept of voting rules.
- e) What is the principle of Ability to Pay?
- f) What is meant by budgetary control?
- g) What is benefit principle of taxation?
- h) What is the effect of tax on desire to work?
- i) What are the objectives of taxation?
- j) What is meant by deficit finance?
- k) Define the term public debt burden.
- l) What is debt sustainability analysis?
- m) Describe public debt management.
- n) What is vertical fiscal imbalance?
- o) Why is public expenditure important? (10×2)

UNIT - I

- II. What is Public Finance? Discuss the role of public finance as a tool of economic and social welfare in developing country like India. (15)
- III. Define externalities. To what extent are externalities responsible for market failure? How can efficient adjustment be made for externalities? (15)

UNIT - II

- IV. Is the excessive degree of taxation affects the economy adversely? Elucidate the effects of taxation on work efforts, saving and investment. (15)
- V. Distinguish between impact and incidence of taxation. Briefly discuss the general equilibrium analysis of tax incidence. (15)

UNIT - III

- VI. What are the sources of public debt? Examine the role of public debt in the economic development of a country like India. (15)
- VII. Explain the fiscal responsibility and budget management (FRBM) act 2003. What are recent amendments made in this Act? (15)

UNIT - IV

- VIII. Elucidate the structure of public expenditure in India. What are the factors responsible for the rapid growth of public expenditure in India? (15)
- IX. Write short notes on the following:-
  - a) Central-state financial relations in India
  - b) Role of finance commissions in India (2x7½)

x-x-x

(Hindi and Punjabi versions enclosed)

P.T.O.

(2)

ਨੋਟ: ਕਿਨ੍ਹੀਂ ਪਾँਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਕੇ ਉਤਰ ਦੇਂ। ਪ੍ਰਤ੍ਯੇਕ ਭਾਗ (1-4) ਸੇ ਏਕ-ਏਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਾ ਚਯਨ ਕਰੇਂ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ-1 ਅਨਿਵਾਰਯ ਹੈ।

*_**_

1. ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ .ਮੇਂ ਸੇ ਕਿਨ੍ਹੀਂ ਦਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ (ਪ੍ਰਤ੍ਯੇਕ) ਕਾ ਸੰਖਿਪਤ ਉਤਰ 25-30 ਸ਼ਬਦਾਂ ਮੇਂ ਦੀਜਿਏ:-
(ਕ) ਨਿਜੀ ਵਿੱਤ ਕਯਾ ਹੈ?
(ਖ) ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਸਾਮਾਨ ਕਯਾ ਹੈ?
(ਗ) ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਬਾਹਰੀ ਕਾਰਕਾਂ ਕੀ ਵ੍ਯਾਖ੍ਯਾ ਕੀਜਿਏ।
(ਘ) ਸਰਦਾਨ ਨਿਯਮਾਂ ਕੀ ਅਵਧਾਰਨਾ ਕੋ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਜਿਏ।
(ਙ) ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨੇ ਕੀ ਕ੍ਸ਼ਮਤਾ ਕਾ ਸਿਫ਼ਤ ਕਯਾ ਹੈ?
(ਚ) ਬਜਟੀਯ ਨਿਯੰਤਰਣ ਸੇ ਕਯਾ ਟਾਟ੍ਪਰਯ ਹੈ?
(ਛ) ਕਰਾਧਾਨ ਕਾ ਲਾਭ ਸਿਫ਼ਤ ਕਯਾ ਹੈ?
(ਜ) ਕਾਮ ਕਰਨੇ ਕੀ ਇੱਛਾ ਪਰ ਕਰ ਕਾ ਕਯਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੜ੍ਹਤਾ ਹੈ?
(ਝ) ਕਰਾਧਾਨ ਕੇ ਉਦੇਸ਼ ਕਯਾ ਹੈ?
(ਞ) ਘਾਟੇ ਕੇ ਵਿੱਤ ਸੇ ਕਯਾ ਟਾਟ੍ਪਰਯ ਹੈ?
(ਟ) ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਭ੍ਰਣ ਭਾਰ ਸ਼ਬਦ ਕੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖਿਏ।
(ਠ) ਭ੍ਰਣ ਸ੍ਥਿਰਤਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਯਾ ਹੈ?
(ਡ) ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਭ੍ਰਣ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਾ ਵਰਨਿਤ ਕੀਜਿਏ।
(ਢ) ਊਰ੍ਧ੍ਵਾਧਰ ਰਾਜਕੋਧੀਯ ਅਸੰਤੁਲਨ ਕਯਾ ਹੈ?
(ਣ) ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਵ੍ਯਯ ਕਯੋਂ ਸਹ੍ਯਤ੍ਵਪੂਰਨ ਹੈ?

ਭਾਗ-1

2. ਲੋਕ ਵਿੱਤ ਕਯਾ ਹੈ? ਭਾਰਤ ਜੈਸੇ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ ਮੇਂ ਆਰਥਿਕ ਔਰ ਸਾਮਾਜਿਕ ਕਲ੍ਯਾਣ ਕੇ ਸਾਧਨ ਕੇ ਰੂਪ ਮੇਂ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਵਿੱਤ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਕੀ ਵ੍ਯਾਖ੍ਯਾ ਕੀਜਿਏ।
3. ਬਾਹਰੀ ਕਾਰਕਾਂ ਕੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖਿਏ। ਬਾਜ਼ਾਰ ਕੀ ਵਿਫਲਤਾ ਕੇ ਲਿਏ ਬਾਹਰੀ ਕਾਰਕ ਕਿਸ ਹਦ ਤਕ ਜਿੰਮੇਦਾਰ ਹੈ? ਬਾਹਰੀ ਕਾਰਕਾਂ ਕੇ ਲਿਏ ਕੁਸ਼ਲ ਸਮਾਯੋਜਨ ਕੈਸੇ ਕੀਯਾ ਜਾ ਸਕਤਾ ਹੈ?

ਭਾਗ-2

4. ਕਯਾ ਕਰਾਧਾਨ ਕੀ ਅਤ੍ਯਥਿਕ ਮਾਤ੍ਰਾ ਅਰਥਵ੍ਯਵਸਥਾ ਕੋ ਪ੍ਰਤਿਕੂਲ ਰੂਪ ਸੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਤੀ ਹੈ? ਕਾਰ੍ਯ ਪ੍ਰਯਾਸ਼ਾਂ, ਬਚਤ ਔਰ ਨਿਵੇਸ਼ ਪਰ ਕਰਾਧਾਨ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਕੋ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਜਿਏ।
5. ਕਰਾਧਾਨ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਔਰ ਕਰ ਭਾਰ ਮੇਂ ਅੰਤਰ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਜਿਏ। ਕਰ ਭਾਰ ਕੇ ਸਾਮਾਨ੍ਯ ਸੰਤੁਲਨ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀ ਸੰਖੇਪ ਮੇਂ ਵ੍ਯਾਖ੍ਯਾ ਕੀਜਿਏ।

ਭਾਗ-3

6. ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਭ੍ਰਣ ਕੇ ਸ੍ਰੋਤ ਕਯਾ ਹੈ? ਭਾਰਤ ਜੈਸੇ ਦੇਸ਼ ਕੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਮੇਂ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਭ੍ਰਣ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਕਾ ਪਰੀਕ੍ਸ਼ਣ ਕੀਜਿਏ।
7. ਰਾਜਕੋਧੀਯ ਉਤਰਦਾਯਿਤ੍ਵ ਔਰ ਬਜਟ ਪ੍ਰਬੰਧਨ (ਏਫ.ਆਰ.ਬੀ.ਏਮ) ਅਧਿਨਿਯਮ ੨੦੦੩ ਕੀ ਵ੍ਯਾਖ੍ਯਾ ਕਰੇਂ। ਇਸ ਅਧਿਨਿਯਮ ਮੇਂ ਹਾਲ ਹੀ ਮੇਂ ਕਯਾ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਕੀਏ ਗਏ ਹੈਂ?

ਭਾਗ-4

8. ਭਾਰਤ ਮੇਂ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਵ੍ਯਯ ਕੀ ਸੰਰਚਨਾ ਕੋ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਜਿਏ। ਭਾਰਤ ਮੇਂ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਵ੍ਯਯ ਕੀ ਟੀਜ਼ ਵ੍ਰੱਡਿ ਕੇ ਲਿਏ ਉਤਰਦਾਯੀ ਕਾਰਕ ਕੌਨ-ਸੇ ਹੈ?
9. ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਪਰ ਸੰਖਿਪਤ ਟਿੱਪਣੀ ਲਿਖਿਏ:-
(ਕ) ਭਾਰਤ ਮੇਂ ਕੇਂਦ੍ਰੀਯ-ਰਾਜ੍ਯ ਵਿੱਤੀਯ ਸੰਬੰਧ
(ਖ) ਭਾਰਤ ਮੇਂ ਵਿੱਤ ਆਯੋਗਾਂ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ

*_**_

(3)

ਨੋਟ: ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਭਾਗ (1-4) ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।

*_**_

1. ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਦਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ (ਹਰ ਇੱਕ) ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ 25-30 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ:-
(ੳ) ਨਿਜੀ ਵਿੱਤ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
(ਅ) ਜਨਤਕ ਮਾਲ ਕੀ ਹਨ?
(ੲ) ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਬਾਹਰੀ ਕਾਰਕਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ।
(ਸ) ਮਤਦਾਨ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ।
(ਹ) ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਕੀ ਹੈ?
(ਕ) ਬਜਟ ਨਿਯੰਤਰਣ ਤੋਂ ਭਾਵ ਕੀ ਹੈ?
(ਖ) ਟੈਕਸ ਲਾਉਣ ਦਾ ਲਾਭ ਸਿਧਾਂਤ ਕੀ ਹੈ?
(ਗ) ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਦਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
(ਘ) ਟੈਕਸ ਲਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਕੀ ਹਨ?
(ਙ) ਘਾਟੇ ਦੇ ਵਿੱਤ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?
(ਚ) ਪੰਬਲਿਕ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਬੋਝ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕਰੋ।
(ਛ) ਰਿਣ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀ ਹੈ?
(ਜ) ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
(ੜ) ਲੰਬਕਾਰੀ ਵਿੱਤੀ ਅਸੰਤੁਲਨ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
(ਵ) ਜਨਤਕ ਖਰਚੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਿਉਂ ਹਨ?

ਭਾਗ-1

2. ਜਨਤਕ ਵਿੱਤ ਕੀ ਹੈ? ਭਾਰਤ ਵਰਗੇ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਭਲਾਈ ਦੇ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਵਿੱਤ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
3. ਬਾਹਰੀ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਸ਼ਤ ਕਰੋ। ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਲਈ ਬਾਹਰੀ ਕਾਰਕ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ? ਬਾਹਰੀ ਕਾਰਕਾਂ ਦਾ ਕੁਸ਼ਲ ਆਯੋਜਨ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ?

ਭਾਗ-2

4. ਕੀ ਟੈਕਸ ਦੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਡਿਗਰੀ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੀ ਹੈ? ਕੰਮ ਦੇ ਯਤਨਾਂ, ਬਚਤ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ।
5. ਟੈਕਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਟੈਕਸ ਬੋਰਡ ਵਿੱਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ। ਟੈਕਸ ਬੋਝ ਦੇ ਆਮ ਸੰਤੁਲਨ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਲਈ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-3

6. ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਸੋਮੇ ਕੀ ਹਨ? ਭਾਰਤ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੋ।
7. ਵਿੱਤੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਤੇ ਬਜਟ ਪ੍ਰਬੰਧਨ (ਐਫ.ਆਰ.ਬੀ.ਐਮ) ਐਕਟ 2003 ਏਕਟ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਕਿਰਤੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ?

ਭਾਗ-4

8. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਤੇਜ਼ ਵਾਧੇ ਲਈ ਕਿਹੜੇ ਕਾਰਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ?
9. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ 'ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ:
(ੳ) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀ-ਰਾਜ ਵਿੱਤੀ ਸੰਬੰਧ
(ਅ) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤ ਆਯੋਗਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ

*_**_